

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

II. Rákóczi Ferencz.

Eppen kétszáz esztendeje annak, hogy a bécsi kormány rettenetes basáskodásai s a kamarilla érthetetlen gyűlölködése nemzetünket a sir szélére taszították. Oh mennyit szenvedett ez a szegény magyar haza! A 17. század utolsó évtizedeiben már elviselhetetlenné vált a rabiga. Már Erdélynek, az egész Magyarország e védőbástyájának csillaga is letűnt. Tökölyi Imre szabadságharcza megbukott. Hármass ellenség ült a magyar nyakán. Egyik a török volt, másik a bécsi kamarilla, s a harmadik — saját maga a magyar. A helyett, hogy egyesült erővel és szent elhatározással küzdött volna a magyarság azért a honért, a hol bölcsője ringott — azt kérdezték egymástól, hogy ki a katolikus, ki a protestáns, ki a gazdag s ki a szegény, ki a hatalmas s ki a gyöngye — czivakodtak. Alig némult el a hitükért meghaló gályarabok szívzaggató éneke, újból a vallásos gyűlölködés pokoli ördöge vett erőt az emberek lelkén s egymást falta föl a magyar. Aztán sokan a hatalom fényében sütkéreztek, sokan pénzre vágytak, s így nem értek rá a haza ügyeivel is bajlódni. Thökölyi hőselkü nejével, Zrinyi Ilonával Ázsiában bujdosott, s ott halt meg hontalanul, elhagyatva mindenkitől. Nyomorult állapotban volt az ország. Azt minden igaz magyar érezte, hogyha nem akar elevenen eltemetkezni Magyarország, valamit tennie kell. Vezér után vágyak.

S a vezér megvolt. Egy ifju herczeg nevelkedett Bécs közelében, kinek ereiben tiszta magyar fejedelmi vér folyt, de akit az udvari politika távol hazájától, idegen légkörben, idegen szellemben igyekezett nevelni jezsuiták között, hogy akármi egyéb váljék belőle, csak éppen magyar ne. Ez a fiatal herczeg II. Rákóczi Ferencz volt, a Zrinyi Ilona fia.

A nagy és nemes lelkekből emberi fufang nehezen formál ördögöket. A kinek szívébe a teremő Isten bele csepegtette a hazaszeretetet és emberszeretetet, annak csak alkalom kell, hogy nagy erényeit kinyilváníthassa. Így volt ez II. Rákóczi Ferenczcel is. »Nem szül gyáya nyulat Nubia párducza!«

A két nagy név örökre, a Rákóczi s a Zrinyi vér sarjadéka szándékos rossz neveltetése daczára is magyar lett.

II. Rákóczi Ferencz 1617. márczius 27-én született Borsiban, Zemplén vármegyében. Alig négy hónapos korában elveszítette atyját, s alig jutott árvaságra, a kormány már is ráakarta tenni kezét rengeteg terjedelmű atyai jószágaira, a miiket csak nagy nehezen tudtak megmenteni. Tizenkét éves korában őt és leánytestvérét Juliát Bécsbe rendelte a kormány és durva erőszakkal hugát apáczának, őt papnak szánta, hogy mindenféle politikától távol maradjanak. Az ifju Rákóczit Neuhausba vitték; a jezsuiták nevelésére bízták. A kormány számítása nem vált be. Juliából soha-

sem lett apácza, Ferenczből sohasem lett pap. Huga férjhez ment egy grófhoz, a kinek segítségével sikerült öcsését is megszabadítani neuhusi fogságából. Ez időktől kezdve Rákóczi Ferencz folytonosan tanult. Olaszországba, Franciaországba, Németországba, a honnan feleségét is hozta, nagy utazásokat tett. Azután hazajött gazdálkodni magyarországi birtokaira. Különösen szeretete sárospataki várában ülni. Eleinte rossz helyzetben volt. A kormány sem bizott benne, a magyarok sem. De mikor megismerkedett a hazájáért élő-haló Bercsényi Miklóssal, a későbbi lánglelkű kurucz vezérrel s elválhatatlan barátok lettek, sokszor beszélgettek a hon ügyeiről s megállapodtak abban, hogy a nyomorult állapotok javítására valamit tenni kell.

Rákóczi levelezni kezdett XV. Lajos francia királylyal és segítségét kérte. Levele a jezsuiták kezébe került. Szándékáról az udvar értesült. Elfogták. Fogságából valakogyan sikerült megmenekülnie s Bercsényivel együtt Lengyelországba menekült, ahonnan aztán Magyarországra visszatérve, 1703-ban kibontotta a zászlóját.

S mennyi dicsőség, mennyi fény követte ezt a zászlót, a szabadság zászlóját 1703-tól 1711-ig, de mekkora szomorúság, s mily hosszantartó, mélységes gyász borult a Rákóczi és hű katonái

lelkére, mikor meg kellett érniök azt, hogy végtére is csak küzdöttek a szabadságért, de azt nem vivhatták ki, hanem el kellett bukniok, s a leg-nemesebbek, a legnagyobbak elhagyták hazájukat örökre, hogy sohase lássák meg azt többé! De ki tudna e helyen mindent elmondani, a mi szive mélyén lakik, hogy lehetne pár sorban megrajzolni azt a dicsőséges szabadságharcot, melyet II. Rákóczi Ferencz vivott Bercsényi, Bezzerédi, Bottyán, Balog Ádám és a többi hősök egész seregével! Felragyogott akkor, a kuruczvilágban, a magyar dicsőség napja még egyszer, fényesen, oly hosszú idő után, s jóleső melegével megara-nyozta a reménykedő honfi sziveket, de azután elborult újra . . . Rákóczinak csak ígérték a segítséget, de az ígéreten kívül semmi mást nem adtak. Trencsénnél, majd Romhány és Vadkert között bukott meg akkor a magyar szabadság. 1711-ben megkötötték a szathmári békét a sok háboruszkodásba már beleunt magyarok, s azután csendesség lett e hazában. Rákóczi és hű társai pedig kezükbe vették a vándorbotot s elbujdostak messze-messze, a tengerpartjára, hogy ott szőjék álmaikat, tovább is reménykedjenek. Aztán reménykedtek. Reménykedtek addig, míg utolsó órájuk eljött s egy sirhelyet kaptak az idegen földben . . . De köztünk él örökkön-örökké lelkük,

TARCZA.

Ur lett.

— Rajz —

Irta: *G. Diószeghy Mór.*

Sötét Klári csunya, ragyás képű leány volt. Nem igen barátokztak vele a többi falusi leányok, mert a természete még csunyább volt mint a képe. Még az öreg anyja sem igen tűrhette, mert mindig azzal vágta meg szegény öreget, hogy ő érette nem mehetett még idáig sem férjhez, mert ilyen kölönczcel a nyakán a kutyának sem kell, elég öreg már, meghalhatna.

Az öreg ilyenkor sohasem mondott egyebet: Hallgass te, hallgas te, az erkölcsödért csufított ugy meg az Isten!

Klárít ezért ette a méreg.

— Hadd legyen csuf. Kinek van több földje a fordulóban, szebb rétje a lankán, nagyobb háza a faluban, mint nekem? Az apámról maradt, az enyém, magának nincs jussa hozzá csak mig él, — bár ne is volna már a nyakamon.

— Hallgass te, hallgass te, kerül téged minden jó lélek.

— Férjhez megyek, csak azért is, férjhez megyek, megmutatom. Hadd legyen csuf a ké-

pem, hadd legyen rút a lelkem, szép a gazdaságom, akad arra ember.

— Hallgass te, hallgass te . . .!

— Megmutatom! Elveszen a Sándor! Urfi? Sándor a szolgálégény. Sándor a béres, a mi béresünk. Neki adom a vagyonomat, nem leszek neki csuf.

. . . — Te Sándor gyere be. — Szólt oda az ól előtt ácsorgó béreshez . . .

Sándor bejött és megállott az ajtófélen. Klári odaállott éppen elébe és ugy beszélt:

— Te Sándor, szeretnéd-e ezt a kőkéményes házat, meg azt a harmincz köblös földet a fordulóban, meg azt a nagy rétet a lankán? Neked adom, érted, ne ámulj, neked adom, légy benne gazda ne béres. Úlj ezután az asztalfőn, a templomban meg abban a fedeles, kékre festett székben, amelyikbe senki sem ült azóta, amióta az én apám nemes Sötét Péter meghalt. Neked adok mindent, de előbb jöjj el velem a paphoz és ott előtte fogd meg a kezemet és mond meg neki, hogy te Sötét Klárít, azt a csunya képű, csunya lelkű leányt szereted és elveszed feleségül.

Sándor béresnek kigyuladt az arcza, mint mikor gonosz kezek égő csóvát dobnak a ház fedelére. A szive közepéig ért a kísértő keze.

— Légy gazda. No béres.

És Sándor bérest levette lábáról a vágy a sok után. Elbódította a földi kincs.

vágyuk, minden reményük. Elnék mind, s nem halnak meg soha. Mert egy hosszú életet tölteni számkivetésben a hazáért nagy-nagy dolog, Krisztusi erény. Ezért emlékezzünk róluk.

R-d.

Kálvin János az imádságról.

Ötödik kérés.

»Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk azoknak, a kik mi ellenünk vétkeztek.«

Ebben azt kérjük, hogy ajándékozzon meg az Isten minket, a kivétel nélkül minden emberre nézve nélkülözhetetlen bűnbocsánattal. Vétkeinket pedig tartozásnak, adósságnak nevezzük, mivel azokért a bűnökért Istennek mintegy adóssai vagyunk és semmiképpen meg nem fizethetnénk. Ha ezen bocsánat folytán attól meg nem szabadulnánk; mely bocsánat az ő ingyenes könyörületeségének eredménye, a mennyiben ő ezen adósságot nagylelkűleg elengedi és az azért való bűnhődés alól minket felold. Nem, mint hogy ha tőlünk a legkisebb megfizetést is kapná, hanem a saját maga könyörületesége folytán eleget téve magának a Krisztusban, a ki magát egyszer az Atyának elégtételül adta. Így tehát, a kik abban biznak, hogy akár a mások érdeme által Istennek eleget tesznek és ezen elégtétel által bűnük bocsánatát megfizették és azt megvásárolták: ebben

az ingyen ajándékban a legkisebb mértékben sem részesülnek. Sőt a midőn imádkoznak az Istenhez: saját vádlevelüknek irnak alá és kárhoztatásukat saját bizonyosságukkal pecsételik meg. Mert elismerik magukról, hogy ők — hacsak az elengedés ajándéka által fel nem oldoztatnak — adósok; ezt azonban nem fogadják el, sőt inkább ellökik maguktól, midőn saját érdemeikkel és elégtételükkel tolazkodnak Isten elébe. Mert így nem az ő könyörületeségéhez folyamodunk, hanem az ő igazságosságára hivatkoznak. Végre azt kérjük, ugy bocsásson meg nekünk, amint mi is megbocsátunk azoknak, akik mi ellenünk vétkeztek, az az, amint mi kimélettel vagyunk, és megbocsátunk azoknak, akik minket bármi tekintetben megsértettek, akik minket méltatlan cselekedetekkel illeltek, vagy gyalázó szóval megbántottak. Nem mintha a hatáskörünkbe tartoznék azokkal szemben e bűnöket és sérelmeket megbocsátani, mert hisz ez egyedül az Istent illeti; ellenkezőleg, a mi megbocsátásunk abban áll, hogy a haragot, gyűlölséget, a bosszuvágyat lelkünkől messze kivetjük és hogy méltatlanságnak még emlékezetét is készséggel kitöröljük lelkünkől. Ennélfogva csak akkor kérhetjük Istentől a mi bűneinknek bocsánatát, ha mi magunk is mindenkinek megbocsátunk, aki velünk szemben méltatlan volt. Ha azonban gyűlölséget rejtegetünk szivünkben, bosszút forralunk, vagy lessük az alkalmat, hogy árthasunk nekik, sőt ha ellenségeinkkel is ki nem békülünk és őket mindenféle szolgálattal le nem kötelezzük és magunk iránt békülékenységre nem hangoljuk: akkor ezen könyörgésünkkel Istent arra

Ha ur lehetek, miért lennék szolga? Csak nem ördög az a lány. (az ő lelkében pedig ott volt a sátán) Fölcsapott a Sötét Klári kezébe.

Sötét Klárit és Gubás Sándort annak rendje és módja szerint összekötötték polgárilag is, Isten törvénye szerint is. Lakodalmat is csaptak, amilyent az állapot megkívánt. A vendégség végén oda szólott Sötét Klári az öreg anyjának.

— Ugy-e hiába csuf a képem, hiába csuf a lelkem, mégis férjhez mentem. Megmutattam ugy-e?

— Hallgass te, hallgass te . . . !

. . . Szárnyon jár az idő. Két esztendő mult el s szegény Gubás Sándor ugy megvénült tőle, olyan mint az árnyék, lehorgasztott fővel jár le s fel az udvaron, szavát sem hallani napogig néha, meggörbedt a háta, egész teste vézna, pedig ő ennek a nagy háznak gazdája, nincs különb a soron, mint az ő portája. Hát vajjon mi lehet az ő nyavalyája?

Tudja azt az egész falu. Bezzeg ha kellett a gazdagság, most már tudja ő is, hogy kicsoda az a Sötét Klári.

Be sokszor mondta szegény öreg asszony, pedig édes anyja volt: Jaj be csuf a lelke! Nem hittem neki. Vágytam a gazdagságra, jaj pedig de százszorta koldusabb vagyok most, mint voltam akkor. Meg vert az Isten.

Nem volt az a nap, hogy Gubás Sándor el ne mondta volna ezt, mióta Sötét Klárit elvette. Százszor is elmondta, újra elől kezdte s mindig ugy végezte: De megvert az Isten!

Most is ezeket mondja magában, amint hajtja a jószágot a válura itatni. De még a gondolkozása is megakadt, mikor Klári, a felesége kilépett az ajtón. Tudta, hogy lesz valami megint, irtózott már tőle. Hozzá is kezdett mindjárt a Klári?

— Ne ácsorogjon már, milyen módisan tud sétálni, mióta ur lett. Ugy megsétál az udvaron, mintha csak az apjáról maradt volna rá, mintha nem is én utánam lenne benne ur!

Mit morog? Hogy ne czégérezsem utca hallatára? Hiszen tudja azt az egész falu, hogy Sötét Klári után lett maga itt az ur, hát van itt magának egy szeget érője is? Mi? Hát szerzett maga nekem valamit? Az egész falu beszéli, hogy urat csináltam Gubás Sándorból. Pedig ki volt, mi volt? Béres. Ur lett én utánam.

Szegény Gubás Sándor most sem mondott egyebet, azt is csak ugy magában mormogta:

— Nyomorultabb vagyok az utszéli koldusnál! Jaj be csuf a képe, de csufabb a lelke, de megvert, de megvert az Ur Isten vele! De meg is érdemlem, nagy vagyokra vágytam, uraságra vágytam s nincs egy nyugodt perczem, nincs egy édes álom. Bár vége is lenne! Örökre, örökre!

hívjuk fel, hogy ne bocsássa meg a mi vétkeinket. Mert hiszen azt kívánjuk, hogy azt tegye velünk, amit mi teszünk másokkal. Ez pedig azt tenné, hogy azt kérjük, hogy ne bocsássa meg nekünk, ha mi is meg nem bocsátunk. Akik tehát ilyenek, könyörgésünknek mi egyéb lehet következménye, hanem ha annál súlyosabb ítélet!?

Végre tekintetbe kell még venni, hogy ez a feltétel, t. i. bocsáss meg nekünk, amint mi megbocsátunk azoknak, akik mi ellenünk vétkeztek, — nem azért van hozzákapcsolva, mintha a mi másokkal szemben gyakorolt bocsánatunkkal az Isten bocsánatát kiérdemelnők. Nem; hanem az Isten a mi hitünk gyengeségében mintegy vigasztalni akart bennünket. Mert azért adta ezt, mintegy pecsétképpen hozzá, hogy bizonyosokká tegyenek minket afelől, hogy oly bizonyos az ő részéről a mi bűneinknek bocsánata, amily bizonynyal érezzük magunkban, hogy az a mi részünkről megtörtént mások iránt s ha különben lelkünk ment és tiszta minden gyűlölségtől, irigységtől, megtorlási szándéktól. Ezenkívül, ezzel, mintegy bélyeggel, kitörülte a fiak sorából azokat, a kik készek a bosszura, restek a bocsánatra, nyakas ellenségeskedők és a kik — midőn azt magukra nézve lekönyörgik Istentől — haragot táplálnak mások iránt; — hogy ne merjék Őt, mint Atyát segítségül hívni.

A halálról.

»Mi Urunk Istenünk,
mely igen csudálatos a te
neved az egész földön! A
kicsinyeknek és csecs-szo-
póknak szájok által jelentet-
ted meg a te hatalmadat.«
(Zsolt. VIII. 2, 3.)

Állottam egy koporsó mellett,
Ahol mindenki zokogott.
A koporsóban egy sok árvás,
Fiatal asszony nyugodott.
S árvái közül a legárvább,
Egy három éves kisgyerek:
Gondtalanul, vidáman tépegette
A lecsüggő szemfödelet!

S míg mi beszélünk a halálról,
A buról, mely rájuk szakadt:
A kis gyerek a szemfedéllel
Csak játszott, játszott azalatt.
Mosolygó arcza öntudatlan,
S feddön azt látszott mondani:
»Ez a ti bölcseségetek? . . . A halálon
Nem sirni kell, — mosolygani!«

Azóta, hogy nyugton, magamban,
A dolgot meghányom-vetem;
És elmerengek a halálon
És el az örökéleten:
A kisgyermek mosolya mintha
Mindig előttem állana . . .
Óh másvilág, óh örökélet titka,
— Hátha neki volt igaza?!
Szabolcska Mihály.

Isten igéje.

— Mi a Krisztus tudománya? —

Máté XI. 28—30.

A világ és a Krisztus tudománya ma is ellenségei egymásnak. A világ gyönyörrel csalogatja az embert. Jézus igának nevezi az ő tudományát. A világ úgy beszél: jöjjetek én hozzám, és adok gyönyörűséget nektek, hogy elfelejtsétek bajaitokat. Adok hirt, ha sebhedt lelketek az gyógyítja meg; adok élvét, hogy nyomoruságtok fuljon

a gyönyörbe . . . Viszlek magammal előre . . . körülveszlek dicsfényvel, hogy megszedül bele lelketek. Jézus az embereket nem hívja ilyen lármás szóval, azt mondja: *Jöjjetek én hozzám, kik megfáradtatok és megterhellettek és én megnyugosztalak titeket.* Fáradtak, terheltek vagyunk. Egyiknek beteg a lelke, azt a bűn tette beteggé. Másiknak fáj az élet, a világ bajai gyötrik. Ezeket gyógyítja meg a Krisztus, de nem úgy mint a világ. A világ feledést ígér; Jézus nyugalommat. A feledés után a lélek nyerhet új sebeket, de a nyugalom záloga annak, hogy nem éri baj, szenvedés a lelket, mert elültek összes indulatai, mik a rosra vezették.

A világ gyönyörűséggel kínál; Jézus igáját

adja mireánk. Ha ezt megjegyoznők, akkor mélyebb lenne a mi hitünk, erősebb lenne a bizodalunk Istenben. Iga van rajtunk, tőle nem szabadulhatunk. *Ez az Isten dicsőségének szolgálata.* Jézus is ezt szolgálta, nekünk is ezt kell szolgálunk. Ugy talán — mint egykor gondolták — hogy azokat, kiknek hitük nem egyezett az egyház hivatalos hitével — máglyán égették el ezerszámra a Krisztus nevében Isten dicsőségére? Oh nem! Akkor nem értették meg a Mester mondasát: »Arról ismernek meg titeket, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek«.

találnak ezek nyugalmat az ő lelkeiknek. Annyi meghasonlott lelkű ember soha sem volt a világban, mint éppen most. Elég egy tekintet, hogy az egyensúlyát vesztett léleknek minden indulata egyszerre kitörjön; elég egy őszinte szó, hogy halálos ellenség legyen az egykori jó barátból. Én alázatos szívű vagyok, nem értik ezt ma az emberek. Nem is viselik, a Krisztus igáját, mely gyönyörűsége. »Az én igám gyönyörűsége, az én terhem könnyű« ez mondja Jézus az ő tudományáról. Ha nekünk is gyönyörűség lenne, ha az eke szarva mellett, épúgy mint a kalapácsot forgatva, a tudományban buvárkodva éppen olyan hévvel, mint az ország ügyeit intézve gyönyörűsége lenne ami igánk, — akkor az Isten szerelme, mint a csontok közé rekesztett égő tűz — serkentene dolgozni, munkálkodni.

De az is szinte hiábavaló az embereknek ha tanulni tudnának az egyszeri paptól, aki sok községben végezte szolgálatát, és ha elfáradt, kimerült: ismerősei biztatták, hogy vegyen szabadságot, akkor azt mondotta: »Az én igám gyönyörűsége, az én terhem könnyű«.

Lankadatlan buzgalom kell a Krisztus tudományában való részvételhez, hogy új életet élhessünk, hogy követői lehessünk, mintegy feltámadva az ő élet halálából, hogy foglyai lehessünk az evangéliumnak. Hogy ez mire jó, arra is megtanít a mi hitünk sarkalatos könyve »Valaki az én beszédemet megtartandja, soha halált nem lát«. (Ján. VIII. 5.)

Osváth Lajos.

Egyházi élet.

Az egyetemes konvent, mely a reformátusok legfőbb közigazgatási hatósága a zsinat után, június 3-án kezdte meg üléseit Budapesten. Ezek az ülések 4 napig tartottak. Legfőbb intézkedés az volt e gyűlésen, hogy kimondották a zsinat elnapolását. Eppen azért még azt a törvénytervezetet sem vették tárgyalás alá, mit az egy és kerületek már felülvizsgáltak. Szó volt ezeken a gyűléseken a tanárok fizetésének kiegészítéséről, amihez az állam segítségét vennék igénybe. A szoroson egyházi dolgok közül az amerikai magyar reformátusok gondozásának dolgát rábízta egy bizottságra. Az új énekes könyvről pedig úgy határoztak, hogy mielőtt kinyomatnák, jó lesz leküldeni az egyes kerületekhez.

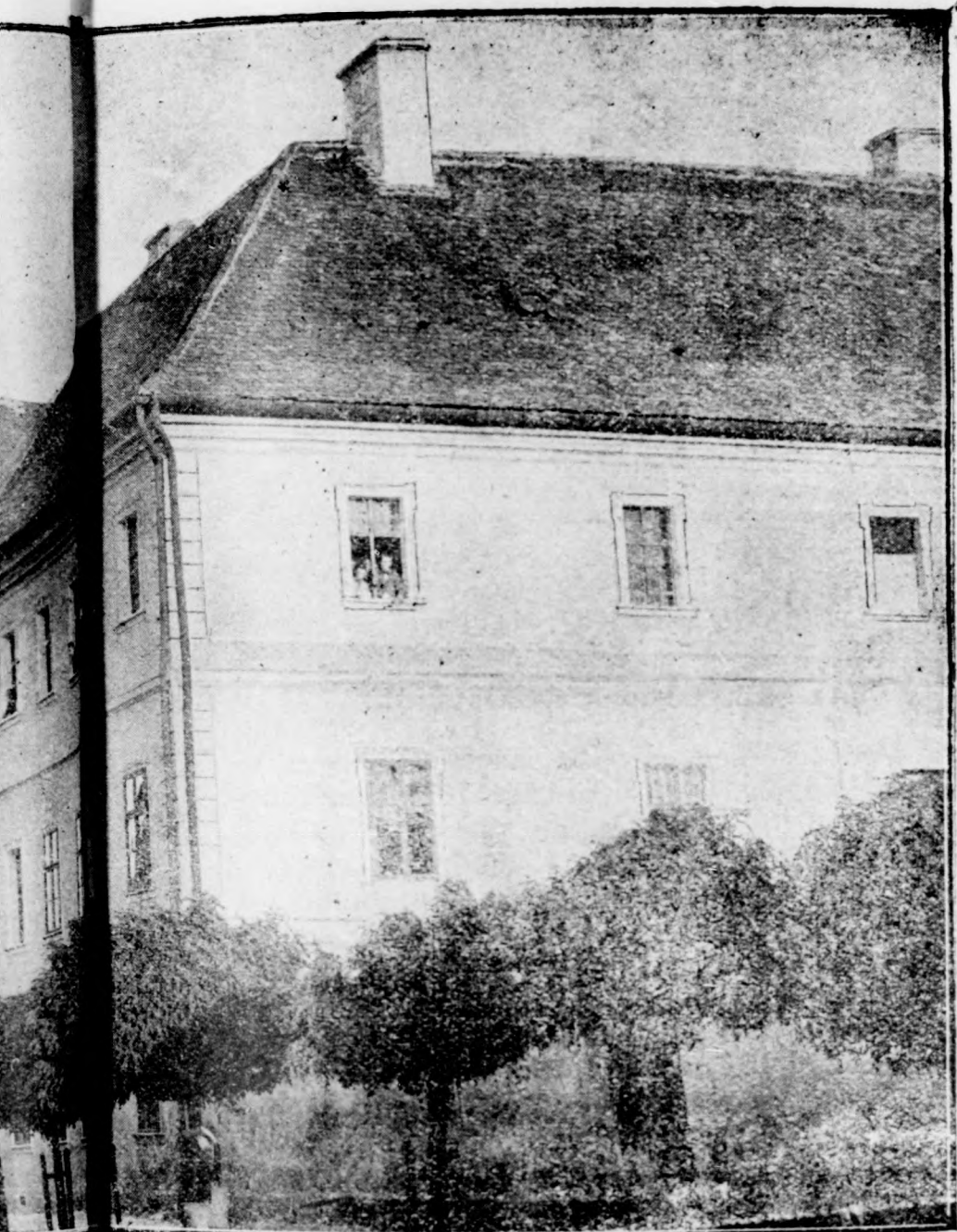
Amit minálunk már elhatároztak — az egyházmegyék czélszerűbb beosztását, most akarják véghez vinni Magyarországon. Arról van szó, hogy a hat vármegye területén fekvő egyházmegyét több részre osszák.

Nálunk megvolt régen az asszonyok szavazati joga papválasztáskor, most Svájcban, Genfben adtak nekik szavazati jogot.

Adomány egy református templomnak. Maros-Kereszturon, mint onnan írják, lélekemelő ünneplés tárgya volt pünköst vasárnapján egy odavaló ev. ref. család, Z. Knöpsler Elekné, Máriafi Mária, a jótékonyságáról környékszerte ismert

(Ján. XIII. 35.) Meg azt sem tudták: »A ti szerelmetek tisztasága bizonyos legyen mindeneknél«. (II. Kor. VIII. 8)

Isten dicsőségét erőszakkal szolgálni nem lehet, hiszen Jézus azt mondja: »én szelid és alázatos szívű vagyok«. Ha ezt megtanuljuk, akkor viselhetjük csak a Krisztus igáját. De mit írok én szelidséget, alázatosságot? Ma az emberek azt keresik, hogyan mutassák ki azt, hogy egyik nagyobb a másiknál. Ma az a czél, hogy rejtett szóval bár, de mindig pirulni kényszerítsünk másokat. Ma az a legény, ki legczifrában tudja mutatni a mindent semmibe vevő hányivetiséget. Ma az a gavallér, aki erényt tud csinálni bűneiből. Ez nem szelidség, nem alázat . . . nem is

urinő a maros-kereszturi ev. ref. templomnak művészi kivitelű, laragott urvacsora asztalt ajándékozott. A pünköst vasárnapi isteni tisztelet után a falu népe Muzsnai József ev. ref. lelkésszel az élén fölkereste a jótékony családot, amelynek Muzsnai József tolmácsolta a nép háláját és szeretetét. Z. Knöfler Elek és neje voltak azok, akik házasságuk első éveiben többek közt az akkor düledező maroskereszturi ev. ref. templomot is saját költségükön teljesen újjá alakították.

Erdősi Sylveszter Jánosnak, a buzgó reformátornak, szülővárosa, Szinérváralja emlékoszlopot állított. Ezt pünköst másodnapján leplezték le.

Milyen a reformtus pap helyzete: erről beszél mindennél érdekesebben egy levél, amelyet Kun Bertalan reformtus püspök irt Kiss Áron reformtus püspökhöz. A levél így szól: »Tisztelt kedves barátom! Ugy látszik, hogy a nagy életkor, melyet a jó Isten, sorsunk bölcs intézője nekünk elérni engedett, homályt akar vonni a mi emlékezetünkbe, azáltal, hogy gyérebben nyujt nekünk alkalmat arra, hogy egymást láthassuk, vagy legalább levélben egymást állapotunkról értesíthessük. Ezt pedig azáltal eszközli, hogy fáradt, erőtlén voltunk mellett is, annyi dolgot mér ki reánk, amennyinek, ha megakarunk felelni, nem marad időnk arra, hogy egymással levelet válthassunk s egymást sorsunkról értesíthessük. Én ezen állapotban érzem magamat, — hetek óta törekedtem arra, hogy neked irhassak, utóbbi leveledre válaszolhassak — s a rám nehezedett sok dolog miatt baráti kötelességemet nem teljesíthetem. Hihetetlen dolognak tetszhetik ez előtted, pedig úgy van; úgy elvagyok halmozva a dologgal, hogy ezen sorokat is késő este 10 órakor írom; feltettem magamban, hogy ha Morfeusszal harcot vivok is, le nem fekszem addig, míg levelemet be nem végzem. Azt kértem azért tőled először is: jössze a konventre? hogy ott még egyszer találkozzunk, és kiöntsük egymás előtt panaszainkat s elbeszéljük azon csodához hasonló esetet, hogy nekünk 87—89-ik életévünkben is fáradsággal kiérdemelni mindennapi kenyérünket és nincs ember, kinek eszébe jutna, hogy már ezeket nyugalomba kellene helyezni, nincs állam, vagy egyház, vagy társadalom, hely ezeken a fáradt munkásokon könyörölne s azt mondaná: »bocsássuk nyugalomba őket, majdnem százados munkásságuk után.« No, ha nincs könyörülő sziv, kedves barátom, uszunk az árral s tegyük azt, amit tehetünk. Te is készülj a konventre, együtt, egymást támogatva majd csak teszünk valamit, a mi tőlünk telik . . . .

Melyik felekezeti birtoka a legnagyobb nálunk erre felel meg egy ujság mostanában. E szerint van a róm. kath. atyafiaknak: egymillió hatszázkilenczvenhatezerhatszázhatvankilencz hold földjük. A görög katolikusoknak kétszázhetvenkilenczezer héromszázharminczhat. A gör. keletieknek 123 ezer 745 hold. A lutheránusoknak 71 ezer 623 hold. Nekünk 165 ezer 62 hold. Az unitáriusoknak 15 ezer 193 hold. A zsidóknak 1 ezer 99 hold. Vajjon ebből hány holdnak a jövedelme fordítatik Krisztus igazságainak terjesztésére?

Örökkön-örökké . . .

Örökkön-örökké

Álmodni tognak a szivek,
Álom nélkül nem is
Birhatnák el az életet.

Miket mi álmodánk,

Álmodni fogják végtelen:
Örökké vonzó báj

Lesz e szép álmoképeken . . .

Hogy elérhetlenek,

Az biztosítja éltöket,
Valóra válva csak
Hamar megásnák végöket.

Most a bizás puhit,

De vágy, törekvés sohasem;
Azért ez álmokat
Ne tedd valókká Istenem!

Hadd törjön epedőn

Végtelen értök a kebel:
Szép álm — ideál
A földön így nem pusztul el . . .

Dénes József.

Kegyesség útja.

Az okos birónak igazságáról.

Volt egy kegyetlen vitéznek egy hiv és jó gondviselő szolgálja sok időig. Ki midőn soka-dalomba menne egy erdőn által a szolgájával, harmincz gira ezüstjét a berek közepén elveszti, melyről a szolgálja semmit nem tudott. Azután a szolgáját kezdi vallatni elveszett kincse felől, min a szolgálja igazán megesküszik, hogy szemével sem látta. Melyet mivel meg nem talált, e szolgájának elvágja a lábát és elhagyván, maga haza megyen. Lakott azon ut mellett egy remete, ki hallván a szegény legénynek jajgatását, feléje közelít és megértvén ártatlanságát, hátára vevén a sebesültet, házához viszi és ott gondját viseli. Azonban imádságához fog a remete, panaszkodván Isten előtt, minha nem igazán cselekedett volna, hogy azt a nyomorultat úgy engedte a kegyetlen embernek mérsárlására.

Midőn ilyenképpen hosszasan sirván imádkoznék, megyen hozzája egy angyal, mondván: Nem olvastad-e a zsoltároknak? *Isten igaz Biró, erős és sokat tüdő.* A remete felel: Igenis olvastam (ugy mond) és hittem; de látom, ma megcsalatkoztam, mert ez a lábavesztett ember gyónásának színe alatt csalt meg engem. Felel az angyal: Isten ellen gonoszat ne mondj, mivel néki minden útja igazság, ítélet és jószág. Jusson eszedbe mennyiszor olvastad: *Az Isten ítélete nagy mélység.* Tudjad azért bizonyosan, hogy ez ember régi vétkéért vesztette el a lábát; mert azzal a lábával az anyjának gáncsot vetett volt elébe, mely

miatt magas helyről vetette le anyját, mely vét-
kéről eddig penitenciát nem tartott. A vitéz pedig,
ennek a szegény legénynek ura, az elveszett pénz-
zel kereskedést akart nyitani a maga lelkének ve-
szedelmeire: azért Istennek igaz ítéletére veszett el
a pénz. Egy szegény ember mindennap könyör-
gött az Istenhez, hogy tartsa el őtet, feleségével
és gyermekeivel együtt; az a szegény ember rá-
talált arra az elveszett pénzre és midőn ura nem
találkoznék, egy részét maga szükségére költi, a
a többi más szegény felebarátjainak kiosztja. A
többi közt annak is jut belőle, kinek a lábát el-
vágják miatta. Annak okáért őrizetet tégy a szádra
Isten ellen azt fel ne tátsad, mert Ő igaz Biró,
erős és hosszútűrő.

Ennek magyarázata.

Tanuld meg azt ebből a példából, hogy akármilyen
alkalmatlanságot szenvedj, vagy láss, hirtelen íté-
letet ne tégy felőle; annál inkább Isten ellen ne
zugolódjál, mert Ő csak egyedül az igaz Biró,
erős és hosszútűrő. Ádámot is szemlélhetjük eb-
ben a példában, kit az Isten nagy gazdagsággal
áldott volt meg, de azt elvesztette s azután kiál-
tott a Felséges Istenhez. Kinek az Isten életét
megengedte nyomoruságos okok alatt úgy, hogy
országának verejtékével egye kenyerét. Ezt meg-
szánván az Isten Fia, leszállott az égből, felvette
a földről és maga házába vitte be, részeltetvén
bennünket az ő országával.

Mai képünkhöz.

Mult számunkban a kolozsvári református
intézetek közül a theológiát mutattuk be, most a
kolozsvári kollegium került sorra. Ennek igen ér-
dekes históriája van. A kolozsvári református is-
kola a legrégebb. Itt 1545-ben már kollegium
volt. Ez az iskola hanyódott egy jó ideig, egészen
1622-ig, addig, hol dominikanus zárdában, hol
meg az unitáriusokkal közös épületben volt el-
helyezve. 1622-ben Bethlen Gábor a református
egyháznak adományozta az iskola mostani helyi-
ségét, meg a mellette levő templomot. A templom
is nagyon régi. Ha jól tudjuk, 1490-ben már meg
volt építve. A templom többször volt renoválva,
míg a kollegium látható épülete 1656-ban készült
el, kisebb átalakításokkal szolgál még ma is. Ám-
bár, hogy két évvel ezelőtt új palotát is építettek
a tantermek számára, a régi épületet az nem tette
feleslegessé. A kollegiumnak neves tanárai voltak:
első tanára Vizaknai Gergely volt s mostani ta-
nárai közül töbet neveztek ki egyetemi tanárnak
is. A kollegiumból már nem egy neves embert
nyert hazánk is. Ennek a kollegiumnak volt ta-
nulója mostani főgondnokunk Br. Bánffy Dezső,
Hegedüs Sándor stb. A templom, (képünkön csak
az eleje látszik.) első temploma volt hajdan Er-

délynek s a legnevesebb erdélyi papok működé-
sének tanui a régi falak. Ebben a templomban
szokták felavatni az ifju lelkipásztorokat is. Ha
olvasóink közül valaki elmegy Kolozsvárra, ne
mulassza el megnézni ezt a két régi épületet, hi-
szen egyházunkhoz való ragaszkodásra tanít mind
a kettő.

Vegyes hírek.

Az ország dolgát odafenn Pesten még min-
dig a régi módon intézik. Az országgyűlésen jun.
4-én Kecskeméthy Ferencz beszélt az ellen a kér-
vény ellen, melyet Torontál küldött fel, hogy el-
ítéli az obstrukciót. Erről még szó esett azon
gyűlésen, mert Olay Lajos, Kubik Béla, Rátkay
László és Molnár Jenő mind egy-egy ilyen kér-
vényt támadtak meg. Az ex-lex jelentést Babó
Mihály tárgyalta ezen a napon. — 5-én Bedőházy
János beszélt a katonai javaslatok ellen. — 6-án
az ország atyáit nem a tárgyalás, hanem a vá-
lasztások foglalták el. Ekkor választottak egy
jegyzőt s még a megürült bizottsági helyeket is
betöltötték.

Az ev. ref. konvent elhatározta, hogy ezen-
tul az ülésekről szóló jegyzőkönyvekben a cím-
zéseket teljesen elhagyja.

A Rákóczi szabadságharcz idején Heister
tábornok Lőcsén végeztette ki Rákóczy törhetet-
len hiveit: Lányi Márton, Toperczer Sebestyén s
Kray Jakab késmárki városi tanácsosokat. E há-
rom vértanunak a város lakossága most szobrot
akar állítani.

Vasárnapi munkaszünet. Kolozsvárt a ke-
reskedők egy része közös megegyezés folytán
junius, julius, augusztus hónapokban vasárnapo-
kon teljes munkaszünetet tart. Jó lenne nem csak
három hónapon keresztül, hanem mindig megtar-
tani a 4-ik parancsot.

Bátor életmentő. Máramarossziget mellett,
a Kabola-csárdánál, ahol az Iza a Tiszába ömlik,
e hó elsején nagyra dagadt az árvíz. Egy kikö-
tött tutajnál Majersies Ignác nevű 10 éves gyer-
mek próbálta kihalászni a fadarabokat, miket a
víz hozott, de egyszerre elkapták a hullámok és
besodorták a folyó habjai közé. A nép a parton
állt, de senki sem vállalkozott a fuldokló gyermek
mentésére, míg Borrkáló Gergely erdőőr, aki
épp a tutaj felé tartott, meghallotta a veszedel-
met és hirtelen belevetette magát a hullámokba.
Kétszáz lépésnyi távolságra a parttól elérte a fél-
holttan felbukkanó gyermeket és a nép éljenzése
közt a partra hozta. A gyermeket alig bírták alél-
tségéből eszméletre hozni, de végre mégis sikerült.
Ez az erdőőr ugylátszik, hogy tudta, mit mond
Ján: 15. 3.

A katolikus papok krisztusi szeretetére
jellemző hirt közöl egy villachi jelentés. Két szedő
ugyanis Malnitzból utnak indult Gastein felé. Az
utat eltévesztették és a tauerni hegyek közé jutva,

egyik turista, névszerint Guretzky, egy tiz méter magas sziklanyulványról lebukott és szörnyet halt. Holttestét elvitték Malnizba, de az ottani plebános csakis az öngyilkosok részére fenntartott temető-sarokban hagyta eltemettetni, azzal az indokolással, hogy a szerencsétlenül járt fiatal ember eretnek, vagyis protestáns volt, tehát nem nyugodhat az »egyedül üdvezítő« vallásban ehunytak mellett. Az a plebános ur nem olvasta a III. Mózes 19. 18.

Gyermeki szeretet. Derzs községben jómóú birtokos volt Elekes Márton. Volt két leánya; férjhez is ment mind a kettő. Apjuk ráíratta a vagyont gyermekeire, hogy aztán majd eltartják őket. Azonban, hogy telt mult az idő a leányok elfelejtették az apjuk iránt való gondoskodást és... e hó 2-ikán Décsfalva táján a község alsó részén a Nagy-Küküllő folyóban Elekes Márton holttestét megtalálták. Vajjon Elekes Márton tudta-e mit ír a Péld. I. 7—8.?

Örült a törvényszék előtt. Marosvásárhelyt izgalmas jelenet játszódott le tegnapelőtt az igazságügyi palotában. Egy Orbán Gyula nevű tordai szabót a bíróság súlyos testi sértés miatt hat havi fogházra ítélte. Amikor az ítéletet a vádlottnak felolvasták, az hirtelen örvöngeni kezdett. Letépte a ruhát testéről, kirohant a folyosóra és éktelen kiáltással szaladgált végig rajta. A palotában levők ijedten menekültek a dühöngő ember elől, aki erre utánuk vetette magát és üldözőbe vette őket. A szerencsétlen embert az előhívott rendőrök fékeztek meg.

Mennyi a lovunk? Erre a kérdésre a kérdés ad feleletet Báró *Podmaniczky* Gyula egy könyvben. Azt írja e könyv, hogy minálunk évenként ujszülött csikó van mintegy 113 és fél ezer. Ebből kell a mi használatunkra vagy 38 ezer, a többi idegen országba kerül ki.

Kigyuladt vonat. A Budapest felől Székesfehérvár felé menő személyvonat egyik kocsijának teteje Velence és Agárd között kigyuladt. A vonat személyzete vette észre a veszedelmet s megállította a vonatot, ami az utasok között nagy rémületet keltett. A vonat személyzete az oltáshoz fogott, amit megkönnyített az, hogy éppen a velencei tó mellett álltak s onnan hoztak vizet. A veszedelem láttára a faluból is sokan szaladtak az égő vonathoz és segítettek az oltásban. A tüzet csakhamar megfékeztek s a vonat késéssel folytathatta utját.

Székelyudvarhelyt az elmúlt ünnepeken egy czivil társaságban a Kossuth-nótát énekelték. Egy hadnagy urnak nem tetszett a dolog, s megtámadta a czivileket. A társaságba egy ember védelmezte meg a magyar nóta becsületét. A hadnagy ur neve: Lukács; a czivilé: Schuller.

A budapesti postán egyik kocsis ellopott 98 ezer koronát. Most keresik mindenfelé, de ez órában sem tudják még azt sem: merre vehette utját?

Lefejezés az utcán. Párját ritkító gyilkosság történt a napokban Balmaz-Ujvároson. Egy

Pinczés Imre nevű, 53 éves jómódu földmives gazda, élesre fent bárdal a szó szoros értelmében lefejezte az utcán régi imádotját, Hegedüs Ferencznét. A rettentő cselekedetet részeg fővel követte el. Mielőtt főbe lőtte volna magát, a csendőrök elfogták.

Uj tanítóképző. A szatmári egyházmegye kimondotta, hogy Szatmáron egy új, ref. tanítóképző intézetet állít fel. Az első osztály jövő szeptember 1-én nyílik meg. Igen örvendetes jelenség ez most, mikor a ref. egyházak menekülni igyekeznek iskoláiktól. A kié az iskola, azé a jövő.

A pörnyertes meg a bélyeg. Egy tanyai magyar megnyervén valami kisebb pört, bélyeget kellett vinnie a felvett jegyzőkönyvre. Mikor a bélyeggel felérkezett, oda nyujtotta egész illedelmesen a bírónak;

— Ehun van a billog, ragassza hát rá.

— Ragassza rá kend! — szolt a bíró.

— En még soh'se próbáltam ilyet, — válaszolt a magyar.

— Éppen azért, hát tanuljon kend, próbálja meg most. Nyalja meg kend a bélyeget, aztán tegye ide, ahová mutatom.

A polgártárs egész ünnepélyesen a mutató- és hüvelykujja közé fogta a bélyeg egyik szélét és a nyelvét a lehetőségig kinyujtván, reá illesztette a bélyeget s aztán a nyelvét hirtelen berántva a szájába, ott annyira forgatta, hogy nagy, bozontos bajusza is csak úgy hajladozott jobbra és balra,

— Mög van kéröm, — szol egy kis idő múlva a magyar.

— Hogy-hogy?

— Hát fölragadt ma a billog.

— Micsoda? Felragadt? Hát hova?

— Micsoda-e? Hát a szám padlására!

A bírót majd felvetette a görcsös nevetés, mikor nézte a bámuló polgártársat.

— Vegye le onnan, hiszen ide való az, erre az írásra.

A magyar most már megértette a dolgot s kísérletezni is kezdett a nyelvével, hogy levegye szájpadról az oda ragadt bélyeget, de minden jószándéka hiábavalónak bizonyult. Végre azonban egyszer csak nagyot nyelt s ezután örömmel szólott:

— E' mán lemönt a torkomon...

Aztán kárörvendő sunnysággal mondta:

— Se baj! Hozok egy másikat... hanem azt nyalja mög az ur... Jó az!...

A vetések állása. A földmivelésügyi miniszter legújabb jelentése azt foglalja magában, hogy az idej vetés gyengébb lesz a tavalyinál. Szakértők egyenesen $\frac{1}{5}$ részre becsülik a csökkenést, eszerint tehát az idén körülbelül tiz millió méter-mázsával kevesebbet fognak learatni Magyarországon. Fagy, szárazság, köd és szél egyformán ártott a vetésnek a hanyatlás a mezőgazdasági termelés minden részében észlelhető. Szomorú hír ez!